

Familie- og kulturkomiteen
Stortinget
0026 Oslo

Deres referanse

Vår referanse 14/00149-37

Vår dato 11.01.2021

Fellesorganisasjonen (FO)

Mariboegate 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
+47 919 19 916

E-post:
kontor@fo.no

Bankgiro: 9001.06.35674

Bankgiro kontingent:
9001.08.71394

Org.nr:
870 953 852 MVA

Innspill fra FO på rep. forslag 40S om foreldre som nektes samvær

Fellesorganisasjonen (FO) er fagforeningen og profesjonsforbundet for over 31.000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere.

fo.no

FO organiserer de fleste barnevernspedagogene og sosionomene som jobber i familievernnet. Vi har en egen faggruppe for våre medlemmer i familievernnet som er satt sammen med representanter både fra Bufetat og kirkelige stiftelser. Med bakgrunn i deres tilbakemeldinger ser vi behov for tiltak rettet mot problemene som beskrives i representantforslaget. Imidlertid mener vi representantforslaget ikke tar høyde for hvor komplekse og kompliserte disse sakene er, og hvor vanskelig det er for barn å leve i disse familiene. Vi støtter derfor ikke representantforslaget.

Innledning

Vi vil understreke at det er uakseptabelt at en forelder nekter en annen forelder samvær med egne barn uten grunn. Samtidig vil vi minne om at det kan være situasjoner der utøvelse av foreldreansvar og daglig omsorg nettopp kan være å holde barnet tilbake fra samvær. Samvær er ikke alltid til barnets beste fordi det skader barnet, utsetter det for utilbørlig risiko og/eller belastning. Det kan oppstå situasjoner der tilbakeholdelse fra samvær vil være en ansvarlig forelders plikt.

En subjektiv vurdering av å bli sabotert reflekterer en sårbarhet og en vanskelig situasjon som behøver anerkjennelse. Samtidig er det et retoriske grep å benevne noe som sabotasje for å plassere skyld utenfor seg selv. Dersom begrepet samværs sabotasje blir et uttrykk en part kan påberope seg når man som samværsforelder ikke får det som man vil, vil det sannsynligvis øke polariseringen i disse høykonfliktsakene. Høykonfliktsakene er komplekse, og begge foreldre er ansvarlig for relasjonene i familiene. Å kalle noe samværs sabotasje fører til at den ene forelderen fraskriver seg ansvar for oppståtte problemer, og definerer den andre forelderen som problemet. Potensielt kan det svekke barns trygghet til å kunne sette ord på eventuelle vansker ved et samvær, samt muligheten til å få hjelp til å finne løsninger som passer barnet. Det kan svekke barns rettsvern og faktiske rett til innflytelse i slike saker.

Barnets beste – forslag nr. 1 – 4

I innspillet vårt til barnelovutvalget viser vi til tilbakemeldingene vi har fått fra våre medlemmer i familievernnet hvor det er et tydelig budskap om å sette barneperspektivet

først, fremfor det likestilte foreldreskapet. Vi får tilbakemelding om at de i mange meklinger erfarer at foreldre tolker loven som at de har «lik rett» på barnet, og at dette blir foreldrenes hovedfokus. Et slikt fokus blir konflikt drivende, og fører til at mange foreldre glemmer barnets behov og ønsker. Dette er også vår bekymring når det gjelder dette representantforslaget.

Noen foreldre har store utfordringer når det gjelder å samarbeide etter samlivsbrudd, og noen nekter av ulike årsaker den andre forelderen samvær med barnet. Disse høykonfliktsakene er ofte svært kompliserte og komplekse, og FO forstår ønsket om å finne løsninger som gjør at barn og foreldre kan ha samvær. Vi kan imidlertid ikke se at forslag 1-4 tar innover seg kompleksiteten i disse sakene. Forslagene har heller ikke et barneperspektiv, men bærer preg av at utgangspunktet er at en av foreldrene har rett og den andre tar feil uten å ta hensyn til at det står et barn midt i konflikten.

FO håper at flere av forslagene i NOU 2020:14 kan bidra til å forebygge disse sakene. Blant annet forslaget om at foreldre som ønsker å gå til retten med en foreldretvist kan bli pålagt å møte til inntil seks timers obligatorisk meklingsforretning, i motsetning til dagens ene time. Dessuten at barn, uavhengig av foreldrenes samtykke, skal gis selvstendig rett til å bli hørt når en sak er på meklingsstadiet. Og ikke minst forsøkt om at barn skal kunne be familievernkontoret om å kalle inn foreldrene til ny foreldresamtale dersom det for eksempel ønskes endringer i en etablert samværsordning. I tillegg vil vi anbefale å styrke kompetansen i de ulike tjenestene som møter foreldre som er i høykonflikt. Samtidig vil vi påpeke at det fortsatt er behov for å utvikle mer kunnskap om hvordan man kan jobbe godt med disse sakene.

Familievernets oppgaver – forslag 5

FO vil advare mot forslag 5 hvor det ønskes å gi familievernet en rett til bøtelegging om en samværsplan brytes. Vi har forståelse for ønsket om å avlaste domstolene og løse sakene raskere, men vi ser bare negative konsekvenser for familievernet som tjeneste. Slik vi ser det vil en konsekvens av forslaget være at man endrer rollen familievernet skal ha som mekler og uavhengig part i konfliktsaker. Bøter forbindes ellers i samfunnet i hovedsak med rettssystemet og påtalemyndigheten, og dermed også et krav om å «bevise skyld» for regelbrudd. Det vil igjen føre til merarbeid i form av «etterforskning» med påfølgende dokumentasjon. De ansatte i familievernet har ikke kompetanse til å utføre denne type arbeid, og vi stiller spørsmål ved rettsikkerheten i en slik ordning. Etter FOs mening er familievernet, og må være, en lavterskeltjeneste for alle familier og ikke en tjeneste som bare jobber med meklingsforretning. Det at familievernet er et gratis lavterskelt tilbud, hvor man selv kan ta kontakt ved behov, gjør familievernet til et svært viktig velferdstilbud.

Familievernet har en sentral rolle i forebygging av større relasjonelle problemer i familien eller hos par. Familieverntjenesten må fortsatt være en forebyggende tjeneste, og skal jobbe terapeutisk med familiers utfordringer. Familievernet bistår par og familier med ulike relasjonelle problemstillinger med et forebyggende ressursperspektiv. Den faglige utviklingen har sprunget ut fra lokale behov, og i hovedsak vært drevet fram av tjenesten selv, og de ansatte har hatt et eierskap til endringer. En rekke brukerundersøkelser av tjenesten gir et bilde av en tjeneste med høy kompetanse som innbyr til tillit og tilfredshet hos brukerne. Vi er sterkt bekymret for at forslaget vil føre til at familievernets omdømme svekkes og at brukere mister tillit til tjenesten og dens ansatte.

Med vennlig hilsen

Mimmi Kvisvik
Forbundsleder

Tonje Wejden
Rådgiver

